

Prima pagină>Proceduri judiciare>Videoconferințe>Obținerea de probe prin videoconferință
Obținerea de probe prin videoconferință

Italia

1 Este posibilă obținerea de probe prin videoconferință fie cu participarea unei instanțe din statul membru solicitant, fie direct de către o instanță din acel stat membru? Dacă da, care sunt procedurile naționale relevante sau normele legislative care se aplică?

Nu există nicio dispoziție în legislația italiană, în special în Codul de procedură civilă, care să se refere în mod specific la obținerea de probe prin videoconferință.

Cu toate acestea, videoconferința nu este absentă din sistemul juridic italian.

Articolul 202 din Codul de procedură civilă prevede că, atunci când îndeplinește un act de cercetare, judecătorul de instrucție „stabilește data, locul și modul de desfășurare”. Printre metodele de obținere a probelor, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1206/2001, instanța poate, de asemenea, să dispună desfășurarea actului de cercetare prin videoconferință.

De asemenea, trebuie reamintit că articolul 261 din Codul de procedură civilă prevede că instanța poate să solicite o înregistrare cinematografică care necesită utilizarea de mijloace, instrumente sau procedee mecanice.

Videoconferința este prevăzută în mod explicit în Codul de procedură penală (la articolul 205 *ter*, de exemplu).

Prin urmare, în ceea ce privește procedura reglementată de articolul 10 și următoarele din regulamentul menționat anterior, trebuie să se excludă aplicarea restricției prevăzute la articolul 10 alineatul (4), care constituie o „incompatibilitate” cu sistemul juridic italian.

Singura restricție opozabilă eventual cererii de desfășurare a unei videoconferințe poate fi motivată de existența unor dificultăți considerabile de ordin practic. În ceea ce privește modalitățile de îndeplinire a diferitelor acte de cercetare, trebuie să se aplice regulamentul UE, Codul de procedură civilă italian, precum și dispozițiile de punere în aplicare a acestora.

În ceea ce privește procedura reglementată de articolul 17, statul membru solicitat, după ce s-a asigurat că sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 17 alineatul (5) și, prin urmare, după ce a autorizat îndeplinirea directă a actului de cercetare, ar trebui „să încurajeze” utilizarea videoconferinței care, în măsura în care constituie o simplă modalitate de îndeplinire a actului de cercetare, ar trebui să fie verificată de la caz la caz în fața instanței solicitate.

Prin urmare, cu excepția cazului în care există dificultăți semnificative de ordin practic, și anume atunci când instanța solicitată nu poate dispune de un astfel de instrument de comunicare, toate actele de cercetare bazate pe o cerere legitimă în sensul articolului 10 și următoarele sau autorizate în sensul articolului 17 pot fi îndeplinite prin videoconferință.

2 Există restricții în ceea ce privește tipul de persoană care poate fi audiată prin videoconferință – de exemplu, această metodă este valabilă numai pentru martori sau și pentru alte persoane cum ar fi experții sau părțile?

Videoconferința reprezintă un instrument util pentru audierea atât a martorilor, cât și a părților la procedură. Aceasta nu ridică probleme de compatibilitate cu sistemul juridic italian, care prevede, dimpotrivă, după cum se știe, proba testimonială, audierea liberă a părților și depunerea jurământului de către partea în cauză.

În ceea ce privește audierea experților, ar trebui să se analizeze în prealabil chestiunea admisibilității expertizei tehnice din oficiu, în special în contextul îndeplinirii directe a unui act de cercetare (articolul 17).

În dreptul italian, expertiza tehnică este reglementată de articolul 61 și articolele 191-201 din Codul de procedură civilă. Ca regulă generală, experții redactează un raport de expertiză scris [articolul 195 alineatul (2) din Codul de procedură civilă], însă instanța poate, de asemenea, să solicite clarificări.

Odată ce raportul de expertiză este acceptat, nimic nu ar trebui să împiedice posibilitatea audierii „experților” prin videoconferință. Codul de procedură civilă italian prevede că, „în cazul în care consideră oportun, președintele invită expertul să asiste la discuții în fața colegiului și să își exprime opinia în camera de consiliu în prezența părților, care pot să-și prezinte și să-și dezvolte argumentele prin intermediul avocaților lor”.

3 Ce restricții se impun, dacă este cazul, asupra tipului de probe care pot fi administrate prin videoconferință?

În mod concret, se pare că videoconferința reprezintă în principal un instrument eficace pentru colectarea de probe testimoniale și pentru confruntarea martorilor și a declarațiilor părților în cauză.

Cu toate acestea, regulamentul menționat mai sus nu abordează în mod direct chestiunea specificității sau a exhaustivității probelor, fapt care, în practică, ar putea pune probleme în ceea ce privește expertiza (cum ar fi, de exemplu, expertiza grafologică), căutarea de date genetice sau dovezile telefonice.

4 Există restricții cu privire la locul unde trebuie audiată persoana prin videoconferință – cu alte cuvinte, aceasta trebuie audiată în instanță?

Ca regulă generală, probele sunt colectate în cadrul structurii judiciare sau de poliție a statului membru solicitat care are competență teritorială, cu condiția ca aceasta să dispună de echipamentele tehnice necesare și ca membrii personalului auxiliar al grefei să fie prezenți. Cu toate acestea, în prezent nu există statistici la care să se facă referire în materie civilă.

În ceea ce privește utilizarea videoconferinței în procedurile penale, se utilizează, în general, una dintre locațiile echipate disponibile din cadrul Curții de apel (*Corte d'Appello*) a instanței solicitate (sală de judecată, sală de audiere cu un nivel înalt de securizare sau o cameră mică într-un penitenciar).

5 Este permisă înregistrarea audierilor din cadrul videoconferințelor și, dacă da, este disponibilă această facilitate?

În cazul în care legislația statului solicitant permite acest lucru, nu par să existe obstacole juridice în calea înregistrării audierilor.

În orice caz, actul de cercetare trebuie să fie realizat în conformitate cu articolul 4 și următoarele, precum și cu articolul 126 din Codul de procedură civilă și cu articolul 46 din dispozițiile de punere în aplicare a codului respectiv, referitoare la întocmirea procesului-verbal.

6 În ce limbă trebuie să se desfășoare audierea: (a) în cazul în care cererile sunt întocmite în temeiul articolelor 10-12; și (b) în cazul în care probele se obțin direct în temeiul articolului 17?

Acest aspect nu este reglementat în mod direct de regulament.

Articolul 5 din regulament ar putea furniza o indicație cu privire la limba în care ar trebui să se desfășoare audierile, în măsura în care acesta prevede că cererea și comunicările sunt formulate în limba oficială a statului membru solicitat.

În cazul cererilor prezentate în temeiul articolului 10 și următoarele, în cazul cărora se aplică dreptul intern, audierea trebuie să aibă loc în limba italiană.

Articolul 122 din Codul de procedură civilă italiană prevede că „utilizarea limbii italiene se impune pe toată durata procedurii. Atunci când trebuie să se înfățișeze o persoană care nu știe limba italiană, instanța poate numi un interpret.”

În ceea ce privește procedura prevăzută la articolul 17, dimpotrivă, se aplică legislația statului solicitant. Această dispoziție ar putea avea, de asemenea, consecințe asupra limbii care trebuie utilizată pentru îndeplinirea actului de cercetare. Prin urmare, această limbă ar trebui să fie și în acest caz limba statului solicitant. În acest caz, ar putea fi necesară utilizarea de interpreți.

În plus, autoritatea competentă să autorizeze îndeplinirea actului de cercetare ar putea să indice condițiile de derulare a procedurii și să precizeze, în special, limba care urmează să fie utilizată.

7 În cazul în care este necesară prezența interpreților, cine este responsabil pentru asigurarea acestora în ambele tipuri de audieri și care ar trebui să fie locul acestora?

Regulamentul nu reglementează acest aspect particular.

În cazul procedurii prevăzute la articolul 10 și următoarele, se aplică dreptul statului membru solicitat.

Articolul 122 alineatul (2) din Codul de procedură civilă citat anterior se aplică în orice caz.

Codul italian prevede numirea unui interpret în cazul în care o persoană care nu cunoaște limba italiană este citată să se înfățișeze în instanță. Prin urmare, se pleacă de la principiul că limba procedurii (și cea a judecătorului de instrucție) este limba italiană.

Costurile aferente onorariilor interpreților sunt, în orice caz, rambursabile și sunt suportate de instanța solicitantă (a se vedea articolul 18).

În ceea ce privește procedura prevăzută la articolul 17, a se vedea punctul 6. Limba care trebuie utilizată în timpul audierilor ar trebui să fie, de asemenea, limba statului solicitant. Prin urmare, este necesar să se facă trimitere la sistemul juridic al statului solicitant, inclusiv în ceea ce privește responsabilitatea în materie de numire a interpreților. În acest caz, autoritatea competentă să autorizeze îndeplinirea directă a actului de cercetare ar putea solicita informații cu privire la numirea unui interpret.

8 Ce procedură se aplică pentru stabilirea audierii și pentru comunicarea datei și locului acesteia persoanei care urmează a fi audiată? Ce interval de timp ar trebui alocat în momentul stabilirii datei audierii pentru ca persoana respectivă să poată fi notificată în timp util?

Articolul 250 din Codul de procedură civilă prevede că executorul judecătoresc, la cererea părții în cauză, citează martorii care trebuie să se înfățișeze la locul, data și ora stabilite, indicând numele instanței însărcinate să procedeze la actul de cercetare și cauza în cadrul căreia aceștia trebuie să fie audiați.

Articolul 103 din dispozițiile de punere în aplicare a Codului de procedură civilă prevede că citația trebuie să fie notificată martorilor cu cel puțin șapte zile înainte de audierea la care aceștia sunt chemați să se înfățișeze.

Normele privind probele testimoniale sunt prevăzute la articolele 244-257a din Codul de procedură civilă și la articolele 102-108 din dispozițiile de aplicare a acestuia.

9 Care sunt costurile aferente videoconferinței și cum ar trebui plătite acestea?

Costurile legate de o videoconferință în temeiul articolului 4 (îndeplinirea indirectă a actului de cercetare), prevăzută la articolul 10 alineatul (4), sunt rambursate la cererea instanței solicitate, astfel cum se prevede la articolul 18 alineatul (2) din regulament.

Această obligație de rambursare nu este prevăzută în cazul în care instanța străină procedează la îndeplinirea directă a actului de cercetare prin videoconferință, în temeiul articolului 17.

10 Ce condiții, dacă acestea există, trebuie să se aplice pentru a se asigura că persoana audiată direct de instanța solicitantă a fost informată cu privire la faptul că audierea va avea loc în mod voluntar?

În temeiul articolului 17 din regulament, instanța solicitantă are obligația să informeze persoana care urmează să fie audiată că actul de cercetare va fi îndeplinit pe bază voluntară și că respectarea acestei condiții este esențială pentru ca îndeplinirea directă a actului de cercetare să fie autorizată.

Dimpotrivă, regulamentul nu impune nicio obligație similară instanței solicitate.

11 Ce procedură există pentru verificarea identității persoanei care urmează a fi audiată?

Identificarea martorilor revine, în general, în sarcina instanței solicitante care organizează videoconferința în conformitate cu articolul 17. În cazul îndeplinirii indirecte a actului de cercetare, trebuie reamintit faptul că, în materie de probe testimoniale, identificarea martorilor este reglementată de articolul 252 din Codul de procedură civilă, conform căruia: „judecătorul de instrucție întreabă martorul care sunt numele și prenumele său, numele și prenumele tatălui său, vârsta, profesia și îl invită să declare dacă acesta are relații de familie [...] cu părțile sau un interes în cauza respectivă.” Martorul își confirmă identitatea după depunerea jurământului, reglementată de articolul 251 din Codul de procedură civilă. În practică, judecătorul de instrucție solicită, de asemenea, un document de identitate și retranscrie în procesul-verbal informațiile care figurează în acesta.

În ceea ce privește părțile care urmează să fie audiate, în cazul în care este vorba despre un mandatar special, trebuie prezentată procura specială.

12 Care sunt cerințele aplicabile în cazul prestării de jurământ și ce informații sunt necesare de la instanța solicitantă în cazul în care este necesară prestarea unui jurământ în timpul obținerii de probe în mod direct în temeiul articolului 17?

Nu este prevăzută nicio dispoziție specifică privind procedura menționată la articolul 17. Ar putea fi util să se primească informații cu privire la importanța acordată pe plan penal (în sistemul juridic al statului solicitant) mărturiei mincinoase sau reticenței, în funcție de normele de procedură ale statului membru solicitant.

13 Ce măsuri sunt prevăzute pentru asigurarea unei persoane de contact la locul unde se organizează videoconferința cu care instanța solicitantă să poată comunica și pentru asigurarea unei persoane în ziua audierii care să utilizeze echipamentele de videoconferință și să remedieze orice probleme tehnice?

În zilele de dinaintea datei planificate pentru videoconferință, Departamentul Administrației Penitenciare (*Dipartimento dell'Amministrazione Penitenziaria*), care este responsabil pentru legăturile prin videoconferință, realizează teste privind compatibilitatea împreună cu tehnicienii străini.

14 Ce informații suplimentare sunt necesare, dacă este cazul, din partea instanței solicitante?

Este util ca instanța solicitantă să furnizeze, împreună cu cererea de asistență judiciară internațională, caracteristicile tehnice ale sistemului de videoconferință utilizat în țara sa (dacă le cunoaște) și, în orice caz, să indice numele și numărul de telefon ale unei persoane de contact (de preferință un tehnician specializat), precum și limba care urmează să fie folosită pe durata acestor activități.

Ultima actualizare: 04/02/2019

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.